

2. Грабовська Т.І., Талапканич М.І., Химинець В.В. Інноваційний розвиток освіти: особливості, тенденції, перспективи. – Ужгород, 2006. – 232 с.
3. Химинець В.В., Сивохоп Я.М., Петрус В.В. Психолого-педагогічні аспекти інноваційних технологій. – Ужгород, 2006. – 148 с.

МАЙБОРОДА І.Е.,
ЯРЕМА А. М.,
Мукачівський державний університет, Україна

ІНСТРУКТАЖ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Реформування української системи освіти відбувається у відповідності до світових тенденцій, які встановлюють пріоритет творчого розвитку, критичного мислення, компетентностей школярів, що зумовлює спрямування на підвищення ефективності різних видів діяльності школярів, забезпечення їх різнобічного розвитку. У цьому контексті особливої актуальності набуває питання навчально-пізнавальної трудової діяльності, яка є одним з важливих чинників навчання та виховання особистості.

Трудова підготовка молодших школярів завжди була і залишається у полі зору педагогічної науки. Методологічні й теоретичні основи трудового виховання школярів зробили К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський, В. Стоюнін, В. Водовозов, К. Сент-Ілер та ін.

Проведення уроків трудового навчання у початковій школі визначається змістовою лінією освітньої галузі «Технології» Державного стандарту [1], метою якої є формування і розвиток в учнів технологічної, інформаційно-комунікаційної та основних компетентностей для реалізації їх творчого потенціалу і соціалізації у суспільстві. Для її досягнення передбачається виконання ряду завдань, серед яких важливе місце відведене формуванню уявлення про предметно-перетворювальну діяльність людини, та здатності до формулювання творчих задумів, усвідомленого дотримання безпечних прийомів роботи та користування інструментами і матеріалами. Отже, результативність трудового навчання багато в чому визначається добором дидактичних методів. Одним з них є інструктаж – «керівні вказівки, інструкції». Тому інструктаж є невід'ємною складовою частиною уроку трудового навчання і виступає як сукупність методів навчання, спрямованих на пояснення мети, завдань, послідовності і прийомів виконання трудового завдання та окремих трудових операцій, які необхідно засвоїти учням [3]. У процесі інструктажу, як правило, використовується декілька методів навчання. Такими методами є демонстрування трудових дій, прийомів і пояснення правил їх виконання; бесіда, у процесі якої вчитель з'ясовує, наскільки учні зрозуміли поставлене завдання. При цьому методи тісно переплітаються між собою, і їх комбінації виступають як системи для формування в межах вікових можливостей узагальнених способів предметно-перетворювальної діяльності з дотримання безпечних прийомів ручної праці та економного використання матеріалів. При цьому методи тісно переплітаються між собою, і їх комбінації виступають як системи. До інструктажу, як методу навчання і, як сукупності словесних методів,

ставиться ряд дидактичних вимог: комбінування різних методів і прийомів навчання; обґрунтування змісту інструктажу для запобігання порушень умов його виконання; повнота інструктажу і його розчленування на елементи в залежності від складності завдання, подається весь або по частинах; чіткість і лаконічність пояснення способів навчальних дій та операцій; постановка конкретного навчального завдання; пояснення правил виконання трудових прийомів і проведення самоконтролю; роз'яснення типових помилок під час виконання робіт. Дотримання таких умов під час навчання учнів трудовим діям, практичним умінням і навичкам за місцем у навчальному процесі дозволяє прийняти поділ інструктажу на вступний, поточний і підсумковий (заключний) [1]

Вступний інструктаж містить у собі постановки конкретної трудової задачі, характеристику операцій, пояснення правил виконання трудових прийомів, і проведення самоконтролю. Він зводиться до повідомлення учням інструкцій із виконання трудових процесів, операцій і різних завдань, що супроводжується демонструванням об'єктів, які вивчаються, і відповідних наочних посібників. Застосовується демонстрація прийомів роботи з інструментами та виконанням операцій. Проводиться детальний аналіз технічної документації: креслень, ескізів, технологічних карток тощо. Головне завдання вступного інструктажу полягає в тому, щоб з його допомогою організувати і спрямувати діяльність учнів. У структурі уроку вступний інструктаж відноситься до етапу повідомлення нового матеріалу, а саме – планування технологічного процесу і дозволяє попередити типові помилки, характерні для вікової групи молодших школярів. Цей вид інструктажу застосовується перед початком самостійної роботи учнів і передбачає доведення до них кінцевих результатів роботи. Звертається увага молодших школярів на дотримання правил техніки безпеки під час роботи з використовуваними інструментами.

Поточний інструктаж містить у собі пояснення допущених помилок, з'ясування причин неправильної роботи і встановлення правильних прийомів. Як правило, поточний інструктаж проводиться індивідуально, а якщо однакові помилки допускають ряд учнів, то і для всього класу - фронтально. Цей вид інструктажу проводиться під час самостійної практичної роботи і передбачає допомогу окремим учням.

Підсумковий, або заклjučний інструктаж містить у собі аналіз та характеристику допущених у роботі помилок і оцінку за виконання роботи кожного учня. Проводиться він на завершальному етапі уроку перед домашнім завданням. Метою цього виду інструктажу є підведення підсумків виконаної роботи та уроку в цілому. Заклjučний інструктаж будується так, щоб виховати в учнів навички самоконтролю, оцінки і аналізу трудової діяльності та діяльності своїх товаришів. Під час проведення заклjučного інструктажу доцільно аналізувати результати, демонструвати кращі роботи учнів, визначати подальші перспективи [1].

Отже, інструктаж дозволяє полегшити опанування загально-трудовами вміннями та сприяє активності учнів початкової школи у означеній діяльності, дозволяє формувати у них необхідні групи трудових умінь, які забезпечують

успішність вимірювальних, обчислювальних, графічних, технологічних, організаторських, конструкторських, діагностичних, оброблювально-технологічних та ін. умінь, що є базовими не лише у загальноосвітній, а і у майбутній професійній підготовці.

Список використаних джерел

1. Васенко В. В. Інструктаж у навчально-пізнавальній трудовій діяльності. /В. В. Васенко.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: oaji.net > pdf
2. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/462-2011-%D0%BF>.
3. Тхоржевський Д. О. Методика трудового і професійного навчання та викладання загальнотехнічних дисциплін: Навч. посібник. – 3-тє вид., перероб. і допов. / Д.О.Тхоржевський. – К.: Вища школа, 1992. – 334 с.

МАЛИНИЧ Н. Г.,
ЛАВРЕНОВА М.В.,
Мукачівський державний університет, Україна

LEGO-ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НУШ

Основним видом діяльності молодших школярів є гра. Робота з конструктором ЛЕГО дозволяє учням у формі пізнавальної гри дізнатися багато важливих ідей і розвинути необхідні в подальшому житті навички. З 1 вересня 2018 р. українські першокласники навчаються за допомогою технології LEGO.

Цікаві методики навчання з використанням LEGO-технологій пропонують багато вчителів: Т. Биковський, Т. Вихренко, Д. Денисюк, Ю. Іванов, І.Коротун, С. Кучер, В.Литовченко, Л. Павлюк, О. Петегирич, Т. Полянська, Г. Рілле, О.Рома, В. Ткачук, О. Тополюкова, Н. Чигрин. Автори наголошують на ідеї, що використання LEGO на заняттях своїм змістом, формою організації та результативністю сприяє формуванню вміння аналізувати, порівнювати, зіставляти, виділяючи характерні особливості героїв, подій, що впливає на розвиток уваги, спостережливості, пам'яті, просторових уявлень, уяви.

LEGO-технологія:

- формує вміння розв'язувати проблемні завдання, ставити мету, міркувати про подальшу роботу, розробляти план дій;
- розвиває творче мислення;
- розвиває мовлення – діти вчать детально пояснювати свої дії, пояснювати міркування, надавати чіткі та зрозумілі інструкції, розповідати історії, висловлювати власні думки;
- формує вміння співпрацювати, зокрема, вміння працювати в парах чи групах, ділитися матеріалами, вміння вчитися у своїх однолітків, дослухатися до їхніх ідей та пропонувати власні, вміння аналізувати ідеї та обирати раціональніші, вміння розподіляти ролі та обов'язки;
- розвиває сенсорне сприйняття, допомагає формувати уявлення про зовнішні властивості предметів: форму, величину, колір, положення у просторі;
- розвиває дрібну моторику;

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>